

**JAARVERSLAG 2024 VERENIGING NATUUR EN MILIEU/
IVN afdeling Wijk bij Duurstede**

	pagina
Voorwoord	2
Financieel verslag	3
Diverse activiteiten	4
Flora	7
Groenberaad	9
Heemtuin	13
Landschapsbeheer	17
Natuureducatie	22
Opgeruimd Wijk	23
Vogels	26

Voorwoord

Beste leden en vrienden van de VNMW,

Eens per jaar wordt op de Oosterscheldekring de wedstrijd Tegenwindfietsen gehouden, een wedstrijd met fietsen zonder versnellingen en altijd volle wind tegen. De toppers doen ongeveer 20 minuten over de 8,5 kilometer en de wedstrijd gaat alleen door bij windkracht 7 of hoger.

Soms heb je wind mee, soms tegen en alleen de molens, zowel de traditionele als de huidige turbines, hebben er geen last van en draaien met alle winden mee. Statistisch gezien houden mee- en tegenwind elkaar in evenwicht, maar een beetje meewind kun je ook afdwingen. Zo voel ik het een beetje met het avontuur dat we 5 jaar geleden zijn aangegaan bij de samenwerking met Natuurlijk heel leuk, de Kinderboerderij en de Wijkse Moestuyn. We hadden mooie ideeën, maar de uitwerking bleek weerbarstig en ook de jaren met restricties door het coronavirus waren lastig.

Desondanks bleven we geloven in de droom: het aanbieden van een gebalanceerd aanbod op het gebied van natuur en duurzaamheid aan kinderen in de basisschoolleeftijd. Dit resulteerde eind 2024 in een gezamenlijk gedragen Visie op Natuur- en Duurzaamheidseducatie. Begin 2025 werd de visie aangevuld met een projectplan voor de inrichting van een NDC (Natuur- en DuurzaamheidsCentrum) met een doe-lab en een informatiepunt, met daarbij een eerste aanzet voor een organisatiestructuur. Wind mee dus, vooral door de niet-aflatende inspanning van drijvende kracht Natuurlijk heel leuk.

Toch was er ook tegenwind, namelijk de gemeente bleek in zwaar financieel weer te zitten en had, behalve veel lovende woorden en waardering, geen geld om ons hierbij te ondersteunen. Dat was een domper die niet geheel onverwacht kwam, maar die onze gemeente toch anders maakt dan veel andere, waar vaak wel financiële ondersteuning wordt geboden. Een goed werkend NDC is namelijk een belangrijke schakel bij de bewustwording van kinderen en hun (groot)ouders hoe zij zelf een bijdrage kunnen leveren aan het leefbaar houden van de eigen woonomgeving. Wij gaan door met de middelen die we wel hebben en zullen creatief moeten zijn om sponsors en fondsen aan te boren om het projectplan uit te voeren. Wordt vervolgd.

Onze werkgroepen hebben de wind mee en draaien al jaren als een Zwitsers uurwerk hun activiteiten, die hebben het bestuur helemaal niet nodig. Wel is er af en toe een zuchtje tegenwind, bijvoorbeeld toen er gereedschap werd gestolen van de werkgroep Heemtuyn. Het ledenbestand is stabiel, evenals het aantal actieve leden dat de handen uit de mouwen steekt. In dit jaarverslag is te lezen wat er in 2024 allemaal is bereikt, waar hadden we de wind mee en waar zat het even tegen. De uiteindelijke oogst is goed: we waren, zijn en blijven een vereniging die er toe doet en die gezien wordt in de samenleving en bij bestuurders. Daar mogen we trots op zijn.

Op 27 maart 2014 werd ik in het bestuur gekozen, op 16 april 2025 zal ik na drie statutaire termijnen aftreden. Maar we hebben de wind mee, als de ALV ermee instemt blijft het bestuur met het aantreden van een nieuw bestuurslid op volle sterkte en wordt de voordracht voor een nieuwe voorzitter aanvaardt. Kunnen we weer jaren vooruit, met de wind in de rug.

Veel leesplezier met dit jaarverslag, met vriendelijke groet,
Henny Olthof, voorzitter

Financieel verslag 2024– de penningmeester Ben Bakker

De financiële positie van de VNMW is gezond. Dit is vooral te danken aan de waarderingssubsidie van de Gemeente Wijk bij Duurstede, de contributies van ca 200 leden en de donaties. De donaties komen vooral van leden waarbij hun knotwilgen door de werkgroep Landschapsbeheer (met tientallen vrijwilligers) elk jaar worden geknot.

In het samenvattende jaarverslag 2024 zijn de diverse kosten- en batengroepen opgenomen.

FINANCIEEL VERSLAG		2024 samenvatting	
	Inkomsten		Uitgaven
1000 Bestuur			
Vergaderkosten/div		€	149,99
ALV Calypso		€	367,65
Triodosbank	€ 235,52	€	181,99
Internet		€	171,66
Diversen		€	24,65
2000 Contributies			
Contributies VNMW	€ 300,00	€	50,00
Donaties leden	€ 50,00		
Subsidie Gemeente	€ 4.200,00		
IVN afdracht	€ 2.289,10		
3000 Onderkomen De Vliert		€	1.000,00
6000 Werkgroepen			
Educatie Natuurlijk heel leuk	€ 50,00	€	880,00
Groenberaad		€	218,20
Project Kolland & Overlangbroek	€ 3.655,00	€	7.162,96 *
Heemtuin		€	1.767,03
Landschapsbeheer	€ 2.670,00	€	1.703,11
Opgeruimd Wijk	€ 3.092,14	€	3.092,14
7000 Activiteiten			
Winterwandeling		€	124,60
Film Noordzee 29 leden		€	261,00
Veiligheidhesjes		€	1.036,97
TOTALEN	€ 16.541,76	€	18.191,95
Banksaldo 1-1-2024	€ 33.617,23		
Inkomsten	€ 16.541,76		
Uitgaven	€ 18.191,95		
Banksaldo 31-12-2024	€ 31.967,04		

* Kosten gedekt door Prov Utrecht:

(2023) € 1807

(2025) € 1761

Enige toelichting op de samenvatting.

Contributies betreft de bijdragen van VNMW-leden. IVN de afdracht van contributies die via IVN worden geïnd.

Huur De Vliert betreft het gebruik van de educatieve ruimte van de kinderboerderij.

Bij werkgroepen is de jeugdeducatie uitbesteed aan de organisatie 'Natuurlijk heel leuk'. Bij de werkgroep Groenberaad betreft het project Kolland een juridische procedure. De werkgroep Heemtuin werkt aan het onderhoud en verfraaiing van dit prachtig stukje natuur in Wijk bij Duurstede. De werkgroep Landschapsbeheer ontvangt veel donaties van tevreden 'klanten'.

De kosten van de activiteiten voor "Opgeruimd Wijk" worden door de gemeente gedragen.

De balans van VNMW ziet er eenvoudig als volgt uit:

BALANS per 31 december 2024:

Triodosbank	€	31.967,04	Continuïteitsreserve	€	18.000,00	
Vordering Prov Utrecht	€	1.761,00	Werkkapitaal	€	15.728,04	
	Totaal	€	33.728,04	Totaal	€	33.728,04

In de balans worden de gereedschappen waarover de VNMW (met name de werkgroep Landschapsbeheer) beschikt niet meer opgenomen. Ook wordt er niet meer administratief op deze gereedschappen afgeschreven.

Algemene activiteiten --- het bestuur

Het hart van de vereniging bestaat uit de werkgroepen. Daar wordt opgeruimd, beheerd, meegedacht, verteld, onderhouden, geteld, geïnventariseerd en beschermd. Toch is dat niet het hele verhaal, er gebeuren daarbuiten ook waardevolle dingen. Hieronder een overzicht.

Vaste onderdelen

Op 7 januari hielden we onze traditionele winterwandeling, tevens gelegenheid om elkaar een goed en gezond nieuwjaar te wensen. We bezochten landgoed Prattenbug ten zuidwesten van Veenendaal. Na afloop werd getrakteerd op koffie. Een groot aantal leden had die beste wensen de dag ervoor al uitgesproken tijdens de nieuwjaarsknot op landgoed De Snel aan de Bovenwijkerweg.

Op 15 april hielden we onze algemene ledenvergadering in Calypso. Het bestuur had besloten om voortaan nog maar één ALV per jaar te houden. De najaarsvergadering stond feitelijk alleen op de agenda om de definitieve begroting voor het volgende jaar vast te stellen. Gastspreker na de pauze was Chris Agterberg van de dassenwerkgroep van de vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen en Leersum. Heel boeiend en leerzaam.

Van een jaarfeest is het in 2024 helaas niet gekomen, in plaats daarvan organiseerde het bestuur op 9 oktober een filmmiddag en -avond in Calypso, waarbij we de film 'De Wilde Noordzee' hebben gedraaid. In totaal hebben 29 leden van die mogelijkheid gebruik gemaakt. We hopen in 2025 weer een jaarfeest te kunnen organiseren, maar zijn afhankelijk van leden die dit willen oppakken.

Vier keer per jaar werden bijeenkomsten gehouden voor de regio Utrecht van het IVN. Gewoonlijk komen daar van ieder van de 10 provinciale afdelingen vertegenwoordigers naar toe, om van elkaar te leren en gemeenschappelijke problemen aan te kaarten. Vooral belangrijk was een extra vergadering op 15 oktober over de toekomst van de Natuurgidsenopleiding. Deze opleiding was in 2011 de aanleiding voor de VNMW om zich bij het IVN aan te sluiten. Wij vroegen aandacht voor de toegankelijkheid van die cursus en stelden meer centrale regie voor.

Het bestuur schroefde haar vergaderfrequentie terug naar 6 keer per jaar. In de vergadering van september kwam gast Lex Kramer een toelichting geven op de nieuwe folder voor de Heemtuin en de aanschaf van veiligheidshesjes, in de vergadering van 13 november schoof IVN regio-consulent Maurits Grievink aan. De folders werden besteld en de hesjes aangeschaft. Vanuit de communicatiegroep werden in 2024 6 nieuwsbrieven en 2 nieuwsflitsen naar de leden van de vereniging verstuurd.

Incidentele en eenmalige activiteiten

Samen met onze partners de Wijkse Moestuin, de Kinderboerderij en Natuurlijk heel leuk stelden we een Visie op Natuur- en Duurzaamheidseducatie op. Het is de bedoeling om met alle aanbieders in de gemeente te komen tot een eenduidig en gebalanceerd aanbod voor basisscholen en BSO's. De gemeente was enthousiast, maar temperde de verwachting dat zij hiervoor budget ter beschikking zou kunnen stellen, zoals in heel veel andere gemeenten overigens wel het geval is. We lieten ons hierdoor niet uit het veld slaan en stelden aan het eind van het jaar een projectplan op voor de oprichting van een centrum voor Natuur en Duurzaamheidseducatie met een duidelijke organisatie en een fysieke locatie. We gaan hier in 2025 een begin mee maken.

In februari staken we de hoofden bij elkaar met het Filmhuis. Die draait zeer regelmatig mooie films en documentaires in Calypso en we onderzochten of we gezamenlijk meer mooie natuurfilms zouden kunnen draaien. We werden het snel eens, het Filmhuis doet de programmering, de VNMW houdt een inleiding en maakt publiciteit binnen de vereniging en Calypso zorgt voor de kaartverkoop en financiële afhandeling. Op 16 april draaiden we 'Vogels kun je niet melken' met inleidingen door Wim Verheugt en Freerk de Boer. Op 9 oktober draaiden we in de middag en avond 'De wilde Noordzee' voor 48 en 64 bezoekers. Deze film was gratis toegankelijk voor leden van de VNMW.

Op 16 maart werkten we met veel vrijwilligers van de vereniging tijdens NL Doet aan de vergroening van de Kinderboerderij. Dit keer was er vooral aandacht voor het aanpakken van de onnatuurlijke hekken, het maken van een nieuw verblijf voor de varkens en de aanleg van de grote waterspeeltuin. Meet je landschap en Schone Rivieren zijn geen IVN of VNMW programma's, wel zijn het leden van de VNMW die hieraan meedoen. Het Meet je landschap project monitort de kleine landschapselementen en zet die met de karakteristieken op een kaart, die onder andere door de provincie wordt gebruikt bij gebiedsontwikkeling. Dit jaar moesten 40 van de 134 gebieden in onze gemeente worden bezocht, bovendien waren er uit 2023 nog 5 gebieden blijven liggen. Dat bleek een te grote opgave, we haalden er met 4 vrijwilligers uiteindelijk 22. We denken dat het belangrijk is dat de organisator, Het Landschap Erfgoed Utrecht, snel zorgt voor nieuwe mensen die dit mooie werk willen doen, anders raken we steeds verder achterop. Het Schone Rivieren programma kende dit jaar weer een voorjaars- en najaarsronde. Gelukkig wordt er steeds minder zwerfafval gevonden, hoe dat komt zal nog precies moeten worden uitgezocht.

In 2024 werd het tweejaarlijkse Oogstfeest Kromme Rijnstreek weer gehouden, wij deden weer mee. Op 31 augustus hadden we een kraam in de boomgaard naast onze partner Natuurlijk heel leuk, waarbij we vooral aandacht vroegen voor uilen en zwaluwen. Met maar liefst 9 mensen maakten we afspraken voor een adviesgesprek om te bekijken wat er mogelijk zou zijn. Dank voor de enthousiaste standbemensing. Meer informatie op www.oogstfeestkrommerijnstreek.nl.

In het najaar werkten we mee aan het initiatief Meer Bomen Nu. In overleg met de gemeente werden zaailingen geoogst in het Kasteelpark, het Dorestadplantsoen en het Noorderwaardpark om die later te planten bij boeren en particulieren. Hiervoor bleek best veel belangstelling te bestaan en in het Noorderwaardpark bijvoorbeeld werden 457 bomen geoogst met 16 verschillende soorten. Een mooi resultaat en een goede toekomst voor bomen die anders ten dode opgeschreven zouden zijn. Meer informatie op www.meerbomen.nu.

Op 4 december werkten leden van de VNMW mee aan het eerste project van agroforestry in de gemeente, de aanplant van bomen bij de boerderij van Daphne en Herman Roest aan de Broekweg. De meeste bomen konden machinaal worden aangeplant, maar langs de randen moest dat met het oude handwerk, gat graven - boom er in – gat dicht. De bleek nog behoorlijk zwaar in het natte weiland met heel veel vette klei, maar we hebben het gehaald.

Vertegenwoordigingen

Ook in 2024 was de VNMW vertegenwoordigd in drie gremia:

- Het Kromme Rijnlandschap zet zich in voor het behouden en verbeteren van ruimtelijke kwaliteit in het agrarische cultuurlandschap in ruime zin. Het bestaat uit een stuurgroep (onder andere wethouders), een werkgroep (adviseurs en particulier grondbezit) en een landschapscoördinator. De VNMW schuift aan bij de periodieke overleggen van de werkgroep. Onderwerpen in 2024 waren onder andere een pilot met natte teelt, het provinciale programma Groen Groeit Mee, het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) en de actualisatie van het Landschap Ontwikkelingsplan (LOP). Meer informatie op www.krommerijnlandschap.nl.
- Het Wijks Omgevingsfonds ontvangt en verdeelt een stukje van de opbrengst uit de zonnevelden in Wijk bij Duurstede, de VNMW is vertegenwoordigd in het bestuur. In 2024 werden in het voor- en najaar initiatieven beoordeeld en bedragen toegekend, meer informatie op www.wijksomgevingsfonds.nl.
- De Groene Bondgenoten is een landelijk initiatief van de Vogelbescherming om vrijwilligers van een groot aantal natuurorganisaties, waaronder het IVN, bij elkaar te brengen om te kijken hoe krachten kunnen worden gebundeld. Vanuit het programma werden in 2024 35 aanvragen om financiële steun toegezegd aan allerlei lokale projecten, in 2023 waren dat er nog maar 15. Meer informatie op www.groenebondgenoten.nl.

Mutaties in het bestuur en ledenbestand

Op de ALV in april 2024 nam Aukje Boer afscheid als secretaris. Zij werd, heel bijzonder, opgevolgd door haar voorganger Hennie Hadderingh. In het najaar zijn we begonnen met de zoektocht naar een nieuw bestuurslid en een nieuwe voorzitter, begin 2025 zijn we daarin geslaagd. Op de ALV in april 2025 zullen deze worden voorgedragen aan de leden. Op 31 december 2024 had de vereniging 160 IVN-leden, 9 huisgenootleden, 12 jeugdleden, 1 gastlid, 23 lokale VNMW leden, 20 donateurs en 1 nieuwsbrieflid: in totaal 226 relaties. Dat is 14 meer dan een jaar eerder.

Flora groep --- door Linda Horst

De werkgroep bekijkt de flora in de gemeente Wijk bij Duurstede. Doel is om met belangstellenden in de vegetatie te kunnen duiken.

Dit jaar zijn er drie flora leden die de basiscursus flora volgden , georganiseerd door Floron. Zij hebben enkele gebieden en bermen in kaart proberen te brengen. Volgend jaar is er een andere duik in de flora door mee te doen aan het meetnet voor muurplanten en aan metingen voor de nectarindex bij een aantal bermen.

Vanaf april tot oktober 2024 hebben er vier excursies plaatsgevonden in Wijk bij Duurstede en omstreken. Zie de activiteiten agenda hieronder. De publieksexkursie kon niet doorgaan.

We bezoeken in Wijk bij Duurstede vier gebieden structureel, dat heet monitoren, meerdere inventarisaties per jaar. De data van deze inventarisaties zijn niet ruim van te voren bekend, de verantwoordelijke laat het bezoekmoment weten via onze app groep. Spontaan zijn er ook enkele andere overhoekjes en bermen bezocht.

Het ging om de **volgende activiteiten**:

Mei en juni	Kortland	Monitoren Knolboterbloemen en bijenorchissen massaal
29 april 3 mei en 12 juni	De Geer	Monitoren Inventarisaties
	Publieksactiviteit Nevengeul	Niet doorgegaan
Zondag 25 mei	Burense Put/ De Tichelwaard	verslag
Dinsdag 8 juni	Palmerswaard bij Rhenen	Geen verslag
Juni t/m aug	Vikinghof	Monitoren Inventarisatie

Zondag 23 juni	De groene grens Veenendaal	verslag
13 september	Lekdijk west	Gemaaid tot de mm
20 sept	Moerbergsewaard	Geen gegevens
Mei	Nevengeul	Monitoren Inventarisatie
30 december	Eindejaars planten jacht	Elf soorten

NB. Opnames, inventarisaties en verslagen worden bewaard in de opslag OneDrive Flora van de VNMW/IVN. Deze kunnen opgevraagd worden.

Werkgroep groenberaad --- door Henny Olthof

Opkomen voor het groen, landschap, natuur en milieu. Dat is wat het Groenberaad wil doen bij en met overheden en andere organisaties die hierin een rol spelen. Het werk van het Groenberaad bestaat, naast het uitzoekwerk, vooral uit overleggen en vergaderen met allerlei organisaties en instanties.

In 2024 hebben we ons met 34 projecten en dossiers bezig gehouden, veel te veel om allemaal in dit VNMW jaarverslag aan bod te laten komen. Hieronder een selectie, het volledige verslag is te vinden op de pagina van het Groenberaad op de website van de vereniging, www.ivn.nl/vnmw.

We schatten het aantal uren dat we hebben besteed aan lezen, luisteren, overleggen, discussiëren, evalueren en het schrijven van rapporten en zienswijzen op 1.500, iets minder dan in 2023. Het Groenberaad bestond in 2024 uit Sonja Fris, Linda Horst, Frits Kragt, Evert van Leeuwen, Henny Olthof en Frans Vera; geen van deze leden werkt nog beroepsmatig of is politiek actief.

Bomenbeleidsplan en lijst monumentale bomen (gemeente)

De gemeente maakte in 2024 een begin met een nieuwe versie van het Bomenbeleidsplan, het oude uit 2009 was voor het laatst geactualiseerd in 2015. Het nieuwe plan zou moeten worden geschreven, niet alleen vanuit een visie op landschappelijke waarden, maar ook hoe bomen kunnen helpen de lucht te zuiveren, koelte te leveren en te helpen bij wateroverlast. Ook was het nodig om de criteria voor monumentale en waardevolle bomen aan te scherpen en de 'Groene Kaart' te herzien.

Gedurende het jaar overlegden we meerdere keren met de gemeente en stelden we een scorelijst monumentale en waardevolle bomen op, die we vervolgens hebben uitgetest. Op 23 oktober volgde een avond in Calypso georganiseerd door SamenWerkt met de titel 'Bomen over Wijkse bomen'. Wij hielden een pleidooi om vooral inheemse bomen aan te planten en bij nieuwbouw te parkeren onder de gebouwen. Daarna verdween het plan geleidelijk van de radar, naar wij vermoeden vooral ingegeven door ingrijpende wijzigingen in de systematiek van het Beheer Kwaliteits Plan (BKP), dat vanaf 2026 budgetten voorstelt op basis van een minimumniveau, met daar bovenop opplussen voor de verschillende maatschappelijke opgaven die de gemeente heeft in de openbare ruimte, zoals schone lucht en de klimaatadaptatie.

Gravenbol (gemeente, provincie)

Op het Natura 2000-gebied de Gravenbol speelden in 2024 meerdere zaken zoals een Paraplubestemmingplan Standplaatsen, de niet-vergunde bebouwing met containers, niet getoetste activiteiten en twee ecologische rapporten waar veel op af te dingen was. We zagen daarnaast drie aanvragen voor een omgevingsvergunning voor containers voorbij komen, die later door de gemeente deels buiten behandeling werden gesteld. De RUD aarzelde om door te pakken bij de handhaving, het moest juridisch allemaal wel waterdicht zijn.

Wij bleven de bevoegde gezagen, zoals Rijkswaterstaat, de provincie en de RUD van de juiste informatie voorzien. Vooral de twee natuurtoetsen over de gevolgen van activiteiten en faciliteiten van Bureau Schenkeveld deden veel stof opwaaien. Op de eerste toets van 15 juli kwam een storm van kritiek van zowel de provincie als de VNMW. De tweede versie van 12 december was helaas niet veel beter, op bepaalde punten zelfs nog slechter. Onze notities over beide toetsen kregen een ruime verspreiding en troffen doel. Dat bleek uit stukken die we door middel van een WOO-verzoek hadden opgevraagd.

Het reguliere overleg tussen de beheerder, gemeente en VNMW was toen al stilgevallen, vooral omdat afgesproken acties zelden werden nagekomen. Provincie en gemeente bleken ten opzichte van elkaar op ramkoers te liggen, waarbij de provincie zelfs aankondigde in beroep te zullen gaan bij een eventuele vaststelling van het paraplubestemmingplan. De gemeente bond in, maar gaf in een gesprek op 4 oktober aan onverkort vast te houden aan horeca in dit gebied. Jammer en onbegrijpelijk dat de gemeente maar bleef proberen het onmogelijke te vergunnen.

Tot grote veranderingen heeft dit alles niet geleid, al is op last van Rijkswaterstaat een grote paarse container uit het gebied verwijderd. We krijgen de indruk dat de gemeente vooral tijd aan het rekken is om de periode tot het eind van de concessie, april 2026, te overbruggen. Vanaf september is de Rijndijk sowieso voor minimaal anderhalf jaar dicht.

Jachthaven De Lunenburg (Lunenburg Beheer)

Een lang sluimerend project dook in 2024 ineens weer op, het bouwen van 16 recreatieappartementen op de steenfabriek bij de Jachthaven De Lunenburg. We werden hierop geattendeerd door een mededeling in het Groentje op 14 augustus. Voor dit plan uit 2013 was in 2022 al eens een principeverzoek ingediend, maar daar was de afgelopen jaren niets mee gedaan. Bijzonder was de melding dat er participatie had plaatsgevonden, maar de VNMW, een logische deelnemer gezien de Natura 2000-status van de omgeving, was hiervoor niet uitgenodigd.

We vroegen de stukken op, stelden een dossier samen en maakten een afspraak met de gemeente. Ook probeerden we via de gemeente in contact te komen met de initiatiefnemer, maar dat lukte niet. De crux van dit project zat in het feit dat er in plaats van dagrecreatie in het vaarseizoen nu jaarrond verblijfsrecreatie zou worden toegestaan. Dit als compensatie voor het afschalen van de milieucategorie op de scheepswerf. Wij bekeken de Quicksan Wet Natuurbescherming en de Voortoets Stikstofdepositie, en stelden samen met Het Utrechts Landschap, de eigenaar en beheerder van de omliggende percelen, een reactienotitie op. Deze stuurden we op 8 december naar de bevoegde gezagen, de gemeente en de provincie. Op 9 december zaten we al om tafel, maar de uitkomst van deze actie is nog onduidelijk.

Kolland en Overlangbroek (provincie)

Misschien wel het dossier waar we de meeste tijd aan hebben besteed. Ons verzoek van 5 september 2022 aan de provincie om passende maatregelen te nemen om het gebied van de ondergang te redden kreeg een vervolg in maar liefst drie zittingen bij de Rechtbank Midden Nederland en de daarbij behorende rechterlijke uitspraken. In de zaak rond waterpeil en hakhoutbeheer en de zaak rond het controleren van projecten en bemesten besliste de rechter niet in ons voordeel, maar in de zaak rond de natuurvergunningen echter wel. Parallel liepen er nog verzoeken bij het waterschap HDSR en bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Onze zaak kent een groot aantal principiële aspecten, die met meer dan normale belangstelling wordt gevolgd door allerlei betrokkenen in Den Haag en Wageningen. Het gaat dan om vragen als 1) kan en moet een provincie aan andere organisatie een aanwijzing geven voor het nemen van maatregelen, 2) is het uitrijden van mest in de bufferzone van een Natura 2000-gebied een overtreding tegen de Vogel en Habitatrichtlijn, 3) welke Kritische Depositie Waarde moet hier worden aangehouden en 4) is het bijplanten met gebiedsvreemde boomsoorten wel toegestaan?

Het ligt in de verwachting dat uiteindelijk de Raad van State het pleit zal beslechten.

Maabeleid en broeihopen (gemeente)

Ook in 2024 zijn sommige bermen in de gemeente ecologisch gemaaid. Dat wil zeggen tweemaal maaien, 20% laten overstaan en na het maaien het maaisel een week laten liggen en daarna in een tweede werkgang oprapen. Deze manier van werken heeft zeer grote voordelen voor de variatie in de soorten en geeft goede kansen voor bijzondere soorten.

In het voorjaar is dit geheel volgens plan verlopen. Samen met de aannemer werden de belangrijkste bermen voorgelopen en de uitvoering was vervolgens boven verwachting. Helaas werd dit niet voortgezet in de najaarsronde, waarbij we constateerden dat er helaas veel te veel was weggemaaid. Hiermee werd het goede werk van voorgaande rondes teniet gedaan. De gemeente meldde dat zij bij de 2^e maaironde de aannemer hiervoor directe instructies had gegeven. Begin 2025 gaan we kijken hoe we de goede praktijk weer op kunnen pakken en de waardevolle gebieden, de hotspots, nog beter kunnen beschermen.

Mestvergister Cothen (BioValue)

Begin 2024 werd de bouw van de mestvergister stilgelegd, naar later bleek om wijzigingen in de installaties en constructie aan te kunnen brengen. Het is verplicht om bij dit soort installaties de best beschikbare technieken (BBT) toe te passen, en die waren de afgelopen jaren gewijzigd. Het bleek nodig om de biomassakachel te vervangen door een elektrische boiler, de zelf-opgewekte warmte beter te gebruiken en de luchtwassers in de productiehal moesten groter worden uitgevoerd. Om die

redenen waaraan aanpassingen in het gebouw nodig, waaronder een aangepaste compartimentering. Het maken van nieuwe constructietekeningen bleek de nodige tijd te kosten.

Nadat dit was opgelost ging de bouw in de rest van het jaar verder. Eind januari 2025 waren de meeste werkzaamheden afgerond, de fakkels geplaatst, afvoerpijp van de luchtwassers geïnstalleerd en de toegangsweg en het terrein geasfalteerd. Voor zover bij ons bekend moet in ieder geval de keerwal aan de noord- en westzijde nog worden afgemaakt, de landschappelijke inpassing uitgevoerd en er ontbreekt nog minimaal een vergunning: de watervergunning voor het mogen lozen van 50.000 m³ afvalwater per jaar op het riool of op de Kromme Rijn. De landschappelijke haag aan de westzijde wilde de initiatiefnemer op verzoek van de fruitteler laten vervallen, maar op ons verzoek zal die toch worden aangelegd, zij het zonder mei- en sleedoorn.

Op juridisch gebied niet veel nieuws. In het voorjaar vroegen we, gezien de doorgaande bouwactiviteiten, een snelle behandeling van de twee zaken in hoger beroep bij de Raad van State, maar deze wees dat verzoek echter af. In 2024 kwam ook het bericht voorbij dat BioValue een overeenkomst had gesloten met een industriële partij voor de afname van het geproduceerde gas.

Omgevingsvergunningen (gemeente, provincie, waterschap)

De aanvragen omgevingsvergunningen en meldingen voor het activiteitenbesluit werden zo goed als mogelijk gevolgd. In totaal bekeken we 81 van die aankondigingen, dat wil zeggen, we vroegen de stukken op bij de gemeente en andere instanties.

Bij de drie zienswijzen op bestemmingplannen die we eind 2023 hadden ingediend boekten we succes: zo werd de landschappelijke inpassing bij van Vliet Duurzaamhout op de nieuwe locatie achter het benzinstation forser en kwamen er extra beperkingen op mogelijke nieuwe uitbreidingen aan de Rijndijk 7/7a. Het Paraplubestemmingplan Standplaatsen werd zelfs helemaal niet behandeld in 2024, mede omdat wij bezwaar hadden aangetekend tegen de locatie op de Gravenbol. De gemeente nam onze suggestie om die locatie te schrappen en de rest door te laten gaan echter niet over. Eind 2024 maakten we nog bezwaar tegen de bomenkap aan de Landscheidingsweg, we zullen zien hoe dit gaat uitpakken bij de commissie voor Advies op de Bezwaarschriften.

Stikstof en Gebiedsgerichte aanpak UPLG (provincie)

Eind 2023 waren we nog hoopvol dat het Utrechts Programma Landelijk Gebied een oplossing zou bieden voor het verbeteren van de natuur en bieden van perspectief aan agrariërs. De provincie organiseerde op 10 juli een landbouwtop op Fort Voordorp waar veel belangstelling voor was. Niet alleen bestuurders, maar ook landbouworganisaties en de Rabobank schoven aan. De provincie Utrecht had haar maatregelenpakket ingediend en van het rijk € 249 miljoen ontvangen.

In het Hoofdlijnenakkoord sneuvelde eerst het budget van € 24,3 miljard, opzij gezet door het vorige kabinet, waarmee de financiering voor de transitie voor het buitengebied in een klap wegviel. In september werd duidelijk dat de provincies niet verder hoefden te gaan met hun gebiedsplannen, maar hoe het dan wel verder moest was totaal onbekend want de doelen bleven staan. De provincie Utrecht besloot echter door te gaan op de ingeslagen weg, en te proberen te redden wat er nog te redden zou zijn. Begin 2025 wachten we nog steeds op een uitvoerbaar plan van de Rijksoverheid.

Wijkse Waarden (RDG)

Eind 2023 verscheen een raadsmemo van het college dat de bevoegde gezagen wilden proberen om gezamenlijk gedragen kaders op te stellen voor het project van de Bosscherwaarden, de verplaatsing van de recreatie op de Gravenbol en de aanleg van een stadsstrand. Dat zou nu een groot project moeten worden, om meer zekerheden in te kunnen bouwen en de zaak juridisch sluitend te kunnen maken. Wij zagen kansen om eindelijk de Visie Rivierfront uit 2008 en 2011 werkelijkheid te laten worden, een oude wens.

In stilte werkten de gemeente, provincie, HDSR, Staatsbosbeheer, het Utrechts Landschap, de RUD en Rijkswaterstaat aan een document met de kaders voor dit project, dat de naam 'Wijkse Waarden' had meegekregen. In juni was het concept gereed en volgden er themasessies en besprekingen in de gemeenteraad. Wij schreven een korte notitie voor de raadsfracties en spraken begin 2025 in bij de voorbespreking in de gemeenteraad. Wij vinden dat de kaders goede randvoorwaarden bevatten,

maar ook dat er nog veel onduidelijk was en wordt doorgeschoven naar de ontwerpfase. Op 28 januari 2025 ging de gemeenteraad akkoord met het voorstel, waardoor de initiatiefnemer de plannen nu verder kan uitwerken. Hij heeft nu de zekerheid dat het plan doorgang kan vinden indien hij binnen de vastgestelde kaders blijft.

Zandweg (gemeente)

2024 was het jaar van de Zandweg. Dit project, waar wij al sinds begin 2015 bij betrokken waren, kwam eindelijk in uitvoering. Vrijwel het hele jaar waren er gefaseerd werkzaamheden die begonnen bij de Steenstraat en eindigden bij de rotonde Revius. Positief was de communicatie door de aannemer via de Bouwapp, met humor en duidelijke informatie werden belangstellenden op de hoogte gehouden. Maar zoals dat gaat bij ieder project, de crux zit in de details en daar waren we niet altijd blij mee. Het bleek dat er nog allerlei toezeggingen waren gedaan aan omwonenden, waardoor de toeritten tot de parkeerplekken op eigen terrein belachelijk groot uitvielen, een volkomen overbodige opstelplaats voor een ambulance bij villa Cesare werd aangelegd en op meerdere plekken veel teveel verharding werd aangelegd; ook klopte de bebording en de voorrangsregels niet. Wij gingen in overleg, maar dat kon pas nadat de verantwoordelijk ambtenaar was vertrokken.

We probeerden te redden wat er nog te redden viel en maakten een lijst met zaken die nog aangepakt zouden moeten worden. De gemeente zegde toe hier serieus naar te gaan kijken zodra duidelijk zou zijn hoeveel in de plus of min het project was geëindigd. Op 23 januari 2025 werd het project officieel afgesloten met een bijeenkomst in het gemeentehuis.

Werkgroep heemtuin --- door Lex Kramer en Hennie Haddingh

januari

Meteen in het nieuwe jaar verschenen enkele leden van de knotploeg weer in de Heemtuin om de jaarlijkse werkzaamheden te verrichten. Het middelste derde deel van de wilgengriend werd gesnoeid en de kleinste knotwilg werd geknot. Sommige 30-jarige stobben zijn langzamerhand aan het wegrotten en worden vervangen door een stuk van de afgezaagde takken van de knotwilg in te planten.

Voor het tweede jaar worden de vogels gevoerd, pindakaas, losse pinda's, vetbollen of zadenmix; en dan nog wat er achterblijft in het Bosplantsoen omdat daar ook nog veel te eten is. De Kaardenbol in de Kruidentuin is zo langzamerhand leeggegeten.

Van vrijdag 26 t/m zondag 28 januari was de Nationale Tuinvogeltelling 2024. We hoopten dat er mensen in dit weekend een half uur vanachter de vogelkijkwand wilden observeren/determineren. Helaas is er niet op de oproep daartoe gereageerd.

maart

en

april

In maart is er vooral aandacht besteed aan het weghalen van blad en van ongewenste plantjes op het rivierduin. Het insectenhotel is weer in orde gemaakt en nu ook met gaas afgeschermd. De Kruidentuin is weer wat geschoond en de bladeren zijn van het Nat hooiland.

Begin april ging vooral het opschonen van het Rivierduin door. Later in april verwijderden Kees en Boukje de graspollen op de Bloemenheuvel en zaaiden ze de lege plekken in. Anne en Jettie plantten verschillende nieuwe plantjes in de Kruidentuin. Intussen snoeide Jos de heggetjes.

mei en juni

Er is geregeld dat er iedere maand een ploeg van de Biga komt werken. Op de eerste maandag zijn vijf mensen een hele dag op het Rivierduin bezig geweest met het wieden van voornamelijk Heermoes. Dat zal nog vaak herhaald moeten worden voordat het misschien niet meer terugkomt. Zo hebben we in een ander gebiedje weer te veel Dauwbraam en daar gaan ze de volgende keer mee aan het werk in de Ruigte en het Elzenbroekbos.

Het Rivierduin moet niet aaneengesloten groen worden; de zandige "duinpannetjes" lekker door de zon verwarmd, zijn een ideale plek voor de holletjes van bijvoorbeeld Zandbijen.

Op het Rivierduin kwam het nodige in bloei: Middelste teunisbloem, Beemdkroon, Bont kroonkruid, Blaassilene, Avondkoekoeksbloem, Steenanjer, Knikkende distel, Wilde reseda, Geel walstro en Kleine pimpernel.

Later in juni volgde de maaibeurt aan het begin van de zomer; ook het Riet wordt verwijderd dat 't zicht op Elzenbroekbos en Griend belemmert. De doorgang naar de Meander wordt ook weer open gemaaid.

juli

Op het Rivierduin hebben we de Zandzegge vrijgemaakt van andere plantjes zodat de zaden van de Middelste teunisbloem straks dit jaar al een nieuwe rozet kunnen maken. Volgend jaar staan de gele toortsen van deze typische bewoner van de rivierduinen in Nederland dan weer op de toppen van de duintjes van de Heemtuin.

Op het paaltje met "Zelfbeheer" zitten nòg zes bordjes, allen uit de serie "De ...vriendelijke tuin".

augustus

Begin augustus hadden vandalen de picknicktafel op de kop in het water doen belanden. De gemeente heeft de tafel uit het water getakeld. Toen er in de loop van augustus door ons weer gewerkt werd in de Heemtuin heeft Kees de 1 meter lange ankerpaal opnieuw in de grond gezet. De Haagwinde en Braam werden uit de heg langs de Graanakker verwijderd, het wieden in de Kruidentuin en de verwijdering van de Heermoes op het Rivierduin hadden voortdurend aandacht.

september

De Graanakker werd bijna twee maanden vroeger ingezaaid, omdat vorig jaar de zaden waarschijnlijk hebben liggen rotten in het vele water dat viel. Er werd in de kruidentuin gewerkt en de haagjes werden bijgeknipt. Bramen bij het Nat hooiland werden verwijderd en de grote paardenbloemrozetten van de grindpaadjes weggehaald.

oktober

Samen met de werkgroep Vogels hadden we maatregelen bedacht voor een vogelvriendelijke tuin. De vogelvriendelijke objecten zijn weer gevuld met een pot vogelpindakaas, vetbollen met insecten en met zaden, een silo met zaden en gepelde pinda's.

Zes keer is de BIGA in de Heemtuin aan het werk geweest. Eigenlijk op alle plekken waar de werkgroep Heemtuin de invasieve soorten niet kon intomen. De Heermoes die anders het Rivierduin had overgenomen, de Dauwbraam en Klimop in onze Ruigte, rond ons insectenhotel in 't Nat hooiland en in het Elzenbroekbos.

Om te zorgen dat de Poel niet alleen maar een zeggemoeras wordt, de Meander niet verlandt en Griend en Elzenbroekbos zichtbaar blijven vanaf het wandelpad werden ook Riet en Zegge weer afgemaaid.

december

Op een van de laatste dagen van het jaar waren drie vrijwilligers en een stagiaire van de werkgroep Landschapsbeheer weer aan het werk net als op één van de eerste dagen.

De vierde knotwilg werd geknot en er werd weer een derde deel van de griend gesnoeid.

De heemtuinvrijwilligers ruimden op het Rivierduin nog wat gevallen blad op en in het Bosplantsoen werd veel Klimop verwijderd en werden twee Hazelaars teruggezet.

De lemen paadjes waren niet meer te onderhouden voor de werkgroep; ze worden opnieuw aangelegd en nu met de benodigde portie leem. Helaas moest er onmiddellijk worden vastgesteld dat er nu helemaal geen leem is gebruikt.

Er zijn hesjes aangeschaft met ons logo en “Beleef de Natuur” . Zo laten we zien dat we aan het werk zijn voor de inwoners van Wijk bij Duurstede

Er werd in 2024 in de Heemtuin gewerkt door Jettie van Helsdingen, Karin Menken, Boukje Beuger, Kees Buizer, Anne van der Velden, Hennie Haddingh en Lex Kramer (coördinator). Een deel van het jaar werkten ook Agatha Gravemaker (heemtuinactiviteiten na het eerste kwartaal beëindigd), Jos Nollet (hegjes), Antoinette Pittens en Ilse Angenent.

Wergroep Landschapsbeheer --- door Veronique Regout

De adressen waar wij elk jaar, om de twee of drie jaren knotten of andere werkzaamheden uitvoeren voor particulieren en grondeigenaren is groot, maar te behappen.

Halverwege het jaar wordt al gekeken waar we het volgende knotseizoen aan de slag kunnen. Met de eigenaren wordt contact gezocht of hun wilgen al aan de beurt zijn of toch nog maar een jaartje opschuiven.

Het begin van het nieuwe jaar knotten wij altijd aan de Bovenwijkerweg 28. Dit jaar op zaterdag 6 januari. Op dit perceel staan verspreid over het land heel wat wilgen. Elk jaar wordt een ander gedeelte onder handen genomen. De opkomst is altijd groot. Ook dit jaar was onze burgemeester met haar echtgenoot aanwezig. Na een korte winterstop is het gezellig om elkaar weer te zien. In de pauze koffie

met wat lekkers erbij en na afloop worden wij verblijd met glühwein en soep. Aan het eind van de ochtend waren nog niet alle te knotten bomen klaar. Een kleine club van vier mannen hebben dinsdag 9 januari het werk afgerond, ondanks het koude weer.

Bovenwijkerweg

De anderen zouden naar een nieuwe knotlocatie gaan. Helaas hebben wij deze knotochtend afgeblazen. De gevoelstemperatuur was - 11 graden Celsius. Voor niemand een pretje om te werken.

Op 16 januari konden wij daar wel aan de slag, te weten Langbroekerdijk A32. Ook hier op verschillende gedeelten van het perceel de nodige bomen. Forse jongens waar vakmanschap aan te pas moest komen. Gelukkig zijn er altijd wel knotters die zo'n boom willen aanpakken en niet bang zijn om erin te klimmen. Op 18 januari zijn wij daar verder gegaan, maar nu in een winterslandschap. Dat heeft toch wel wat, dat geknisper onder je laarzen en bepakt met ladder en gereedschap door het weiland lopen om daarna lekker te kunnen gaan knotten. Als je eenmaal bezig bent is de kou gauw vergeten en krijg je het lekker warm. Ook hier elke keer weer koffie en soep. Zeker na zo'n koude ochtend is iets warms een weldaad.

Op een andere dag zijn de motorkettingzagers aan de slag gegaan om de stompen te zagen. Dat was ook nog een hele ochtend werken.

Op 20 en 25 januari hebben wij het struweel aan de Ossenwaard 14 te Cothen onder handen genomen. Aad Kester en Sjaak Verberkmoes hadden eerder al met de bosmaaier de bramenstruiken en uitlopers bij de grond afgemaaid. Een zware klus voor beide heren. Wij hebben alle takken verwijderd en ook is

op verzoek de bosschage opgeschoond. Dat was leuker werk, al moest je wel uitkijken voor de zwaardere takken, die afgezaagd werden.

Op 30 januari hebben wij op de Groenewoudseweg tegenover de Jonge Graaf geknot. Dit zijn wilgen welke langs de Kromme Rijn staan. Ook forse jongens waar menige knotter zijn hand niet voor om draait. Wel staan de wilgen dicht op het water, dus is het altijd uitkijken dat je zelf of het gereedschap niet in het water valt. De takken dienen altijd versleept te worden naar een ander gedeelte van de boomgaard waar ze op een ril moeten worden gelegd. Niet iedereen vindt dit een leuk klusje, maar het moet wel gedaan worden.

Op 3 februari hebben wij weer geknot op Gooyerdijk 3, Langbroek. Hier komen wij ook al vele jaren. Aan weerszijden van het weiland staan wilgen. Een bomenrij wat dichterbij huis en de ander op de grens met de burens. Altijd een heel stuk wandelen voordat je op de werkplek bent. Hier wordt op verzoek de wilgen om en om geknot. Sommige wilgen laten zich niet zomaar knotten. Zeker voor de wilg in de hoek is vakmanschap nodig. Tussentijds wordt er in de stal koffie gedronken. Je stappenteller maakt overuren. Na afloop wordt altijd met elkaar eerst het gereedschap in de kar opgeborgen en de ladders opgeladen, zodat iedereen na het nuttigen van de soep gelijktijdig naar huis kan.

Dan hebben we ook nog wilgen welke langs de openbare weg staan zoals Ossenwaard, Trek- en Trechtweg te Cothen. In opdracht van de gemeente Wijk bij Duurstede knotten wij deze bomen. Op 13 februari hebben wij alle wilgen op de Ossenwaard tegenover huisnummer 14 geknot. Een leuk gezicht al die knotters op de ladders met hun gele of oranje hesje aan. Wij krijgen zelfs een duimpje van de politie. Een ochtendje werk als je met meerderen bent.

Op 17, 20 en 27 februari hebben wij geknot op de Amerongerwetering 15. Dit is de tweede keer dat wij daar knotten. Ook hier op verschillende plekken de nodige wilgen. Langs de stal, bij de Langbroekerdijk en met het land van de burens. Ondanks dat de wilgen 2 jaren geleden zijn geknot, was het ook nu een flinke klus, waar we meerdere dagen zijn geweest.

Op 29 februari hebben wij ondanks het minder fraaie weer met de openbare school de Werkschuit op het Lange Broek, Gooyerdijk 7a, Langbroek geknot.

Dit jaar waren er door ziekte van een leerkracht meer leerlingen, wat alles wat chaotischer maakte. In de regel vinden de leerlingen het knotten een uitdaging, maar op een gegeven moment wordt het door allerlei factoren minder leuk.

De regen van de afgelopen periode en de regen van die ochtend maakte het pad minder goed begaanbaar. Voor sommige leerlingen was dit geweldig. Lekker in de modder lopen. De eigenaresse vond dit minder geslaagd.

Op 2 maart hebben wij op Leeuwenburg, Langbroekerdijk, Driebergen-Rijsenburg de Lions uit voornoemde plaats geassisteerd met het knotten.

Paul Jacobs heeft in het verleden altijd contact gehad met de eigenaar van Leeuwenburg welke bomen aan de beurt zijn. Meestal komen ongeveer 15 mannen, aangevuld met een aantal vrijwilligers van onze werkgroep. Onze kar met gereedschap staat dan of langs de kant van de weg (Langbroekerdijk) of in het weiland (Gooyerdijk). Dat ligt er aan welk gedeelte gedaan moet worden. Tussentijds koffie en na afloop soep en broodjes.

Aan het eind van het seizoen staat de Aalswaard altijd op het programma. Op 9 en 12 maart zijn wij hier aan de slag gegaan. Alleen de wilgen die aan de beurt zijn worden onder handen genomen. Middels een groen labeltje weet men welke wilgen dat zijn. De opkomst is ook hier altijd voldoende.

Maar het gebeurt weleens dat er toch wilgen niet gedaan kunnen worden. Die zijn dan het volgende seizoen aan de beurt.

Aalswaard

Het knotseizoen sluiten wij af bij La Siciliane. Op deze avond hebben wij Hennie Hadderingh in het zonnetje gezet.

Na het stoppen van Karel Matthijs heeft zij het stokje overgenomen. In eerste instantie alleen als ad interim coördinator. In die periode heeft zij hulp gekregen van Sjaak en mij, waardoor zij zich gesteund voelde om uiteindelijk toch coördinator te worden van onze werkgroep. De nodige jaren heeft zij met veel plezier onze werkgroep geleid. Helaas heeft Hennie aan het begin van het jaar aangegeven te willen stoppen, maar alleen als wij een opvolger voor haar zouden hebben gevonden.

Gelukkig hebben wij, na de nodige voorbereidende gesprekken, Ad van de Kar bereid gevonden haar op te volgen. Ad heeft wel aangegeven dat hij die taak niet alleen op zich wil nemen. Sjaak heeft aangegeven zijn werkzaamheden (zorg gereedschap, contacten met landgoedeigenaren, boeren en particulieren) te blijven doen. Ook ik zal dezelfde taken blijven uitvoeren. Contact met de leden van de werkgroep wanneer en waar er gewerkt wordt. En natuurlijk bijtijds een knotochtend af melden als het weer minder fraai is. Ook het doorsturen van mails van bijvoorbeeld Landschap Erfgoed Utrecht (Leu).

Op deze wijze kon Hennie met vertrouwen het stokje overdragen.

Tijdens ons afsluitend etentje bij La Siciliane hebben wij Hennie met een aantal cadeaus verblijd. Nogmaals dank Hennie voor het leiden van onze werkgroep.

In de zomermaanden ligt het knotwerk stil. Iedereen geniet van een langere periode van zijn of haar vakantie. Wel worden in die periode een aantal heggen langs de Geerweg en bij het volkstuintencomplex, Langbroekseweg, onder handen genomen. In principe doen wij dat twee maal per jaar. Soms beginnen we een uurtje eerder, als het een erg warme dag gaat worden.

Hiervoor zijn toch altijd weer de nodige knotters bereid om een aantal uren mee te helpen. De heg bij het volkstuintencomplex vraagt altijd meer werk.

Ook hebben Sjaak en ik nog een aantal struiken bij geplant. Deze hebben wij via Walter Jaaltink gekregen.

Samen met Ad en Sjaak hebben wij het rooster doorgenomen voor het tweede gedeelte van ons knotseizoen 2024/2025. Allerlei zaken zijn aan de orde gekomen, zoals het werken met schoolkinderen. Dit jaar is niet helemaal naar tevredenheid verlopen. Vooraf aan zo'n ochtend is het noodzakelijk om zaken duidelijk af te spreken. Het betreft voornamelijk de veiligheid van de leerlingen, dat ouders en begeleiders hier duidelijk een lijn trekken. Ook zal vooraf gekeken worden of het terrein niet te nat is.

In de regel beginnen wij het knotseizoen half oktober, maar door het natte weer en de wilgen nog volop in het blad zaten, hebben wij besloten pas 3 weken later te beginnen.

Helaas hebben wij door omstandigheden voor het eerst geen Natuurwerkdag kunnen organiseren. Jammer, omdat er toch altijd veel mensen op af komen. Uiteraard veel van onze vrijwilligers, maar ook buitenstaanders die het knotten van dichtbij willen mee maken. Af en toe vindt iemand het zo leuk dat men vaker wilt komen knotten.

Lekdijk-west:

Het seizoen begon pas op 3 november bij Lekdijk-west, voorbij het Beusichemse veer. Elk jaar weer een uitdaging om daar te knotten. Vele jaren hebben wij trouw de takken de dijk opgesleept. Bij natte periodes was dat zwaar werk. Niemand stond te juichen om daar te knotten, maar toch waren er altijd genoeg knotters om dit te volbrengen.

Al vroeg dit jaar hebben wij aangegeven bij Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden dat dit voor ons niet meer op te brengen is. Na enkele gesprekken en ter plekke bekijken is uiteindelijk besloten om daar wel te knotten, maar de takken 5 meter van de wilgenrij neer te leggen. Dan zouden de takken daar versnipperd kunnen worden. Dat scheelt ons heel wat werk, hoeven wij op onze leeftijd geen rare capriolen meer uit te halen en komen hier meer mensen knotten.

Ook op 5, 14 en 19 november hebben wij hier geknot. Voor velen was het fijn om dikke takken niet meer de dijk op te hoeven slepen. Op de laatste ochtend zijn door onze gecertificeerde motorkettingzagers de vele stompen gezaagd. Een klein groepje heeft hen geholpen om de stompen uit het water te halen en op het droge te gooien.

Op verzoek van Staatsbosbeheer hebben wij op 10 december wilgen geknot op de Dompelaarsteeg, gelegen tussen

Langbroekerdijk en Amerongerwetering. Ook is ons gevraagd de laan met bomen, tot de T-splitsing op te schonen. Helaas hebben wij een ochtend vanwege de regen af moeten bellen. Een week later waren er ondanks het minder fraaie weer toch weer knotters aanwezig om mee te helpen. Ons werk wordt gewaardeerd. Aanwonenden willen ons nog weleens verrassen met koffie en wat lekkers erbij.

Dompelaarsteeg

Op Landscheidingsweg 7 hebben wij op 23 november veel wilgen mogen knotten. Ook hier een grote opkomst. Gelukkig was het weiland weer goed begaanbaar. Ook hoefden de takken niet verslept te worden naar twee verzamelpunten. Nu mochten de takken halverwege het weiland neergelegd worden. De eigenaar gaat een takkenril maken.

Achter de schuur staat ook een rij wilgen, waarvan de takken daar mochten blijven liggen. Dat scheelt heel veel loopwerk.

Voorgaande jaren zijn de takken opgehaald door de dierentuin Amersfoort.

Op 26 november hebben wij op 2 locaties gewerkt. Op Landscheidingsweg 7 moesten nog een aantal wilgen geknot en ook nog staken met de motorkettingzaag afgewerkt worden. Daar er zich voor die dag veel knotters hadden aangemeld hebben wij de groep gesplitst en hebben wij op verzoek van het Utrechts Landschap 6 van de 9 wilgen langs de Kromme Rijn geknot. Het betreft het stukje bij het Vikinghofferrein. Op 28 november hebben nog 4 van onze vrijwilligers de overige 3 wilgen geknot.

Het was bekend dat er al 2 wilgen geknot waren, maar niet door onze werkgroep. Navraag bij de boswachter leverde niets op. Alles was netjes opgeruimd. Het waren wilgen welke dit jaar niet geknot hoefden te worden. Voor ons blijft het een raadsel, maar misschien horen we toch een keer wie actief is geweest.

Op 5 december zouden wij gaan knotten op Langbroekerdijk A4. Helaas was het weer niet al te best en bovendien was het weiland door de vele regen erg nat. Deze locatie staat nu gepland voor begin 2025.

Op zaterdag 14 december hebben wij met een vrij grote groep op Langbroekerdijk B6 Langbroek hard gewerkt. Er moest een lange rij jongere wilgen geknot worden. En elders op het terrein nog een groot aantal. Dat liep allemaal heel soepel en konden die klus afronden. Na afloop heerlijke soep en het is ook altijd gezellig om met elkaar na te praten.

Op de daarop volgende dinsdag 17 december hebben wij daar nog een rij wilgen geknot. Dat was een ander hoofdstuk. Heel veel kleinere wilgentakken. Dat schiet niet op, maar gelukkig was aan het eind van de ochtend dat ook afgerond.

Op 30 december 2024 hebben Ad, Sjaak en ik samen met onze stagiaire, in verband met de Maatschappelijke Stage, dit jaar mee geholpen in de heemtuin. Op verzoek van Lex Kramer voeren wij in opdracht werkzaamheden uit waar de werkgroep heemtuin niet aan toe komt. Het betreft wilgen knotten en de griend voor een derde terug snoeien en opschonen.

Al vele jaren liggen in de kar helmen. Af en toe werden deze gebruikt. Het was niet verplicht om deze te dragen, maar de regels worden steeds strenger. Landschap Erfgoed Utrecht heeft dit jaar een actie gehouden om via hen veiligheidshelmen aan te schaffen. De oude witte helmen zijn vervangen door oranje exemplaren.

Vanaf het nieuwe knotseizoen hebben wij aangekondigd dat wij het op prijs stellen dat die helmen gedragen worden tijdens onze knotochtenden. En wat blijkt, iedereen heeft er geen moeite mee.

Ook hebben wij groene hesjes gekregen. Die worden ook nu regelmatig gebruikt.

Onze materialenwagen is dit jaar voorzien van een nieuwe deklaag. Zo kunnen wij nog lang gebruikmaken van de kar. Dank aan Tjerk Jansen die dit heeft gedaan.

Totaal hebben wij dit jaar 1750 manuren gewerkt. Inbegrepen de vele uren voorbereidingen vooraf gaand aan de knotochtenden.

Werkgroep Natuureducatie --- door Gonny Olthof

In 2024 zijn er 4 activiteiten georganiseerd voor de VNMW door onze samenwerkingspartner Natuurlijk heel Leuk. Aan alle activiteiten hebben zowel kinderen als volwassen deelgenomen in het totaal 70 deelnemers

Op 20 maart was er de Boomfeestdag.

Op 15 juni werd het jubileum van de kinderboerderij gevierd. De VNMW had een eigen stand onder een grote partytent. Daar hadden we opgezette vogels, een uitleg over verschillen tussen vogels en een quiz met vogelgeluiden. Kinderen moesten 5 geluiden bij 5 vogels zoeken. De meeste kinderen bleek dit goed te kunnen, de koekoek, wilde eend, zilvermeeuw, grutto en ekster

werden goed herkend. Ook hadden we een bak staan met waterdiertjes als promotie voor de Slootjesdagen. Een aantal kinderen besloot daarop om daaraan mee te doen.

Op die Slootjesdagen op 16 juni 2024 kwamen er voor en na een zware regenbui de kinderen langs bij het stadspark om te kijken wat er allemaal in en op het water leeft. Onze partner Natuurlijk Heel Leuk had allerlei materialen klaargelegd waarmee kinderen (en hun ouders) aan de slag konden: schepnetjes, emmertjes, loeppotjes en zoekkaarten. Er werd van alles gevonden en bekeken, wij hebben de indruk dat er duidelijk meer verschillende dieren in het water zitten dan 1-2 jaar geleden. De meeste kinderen bleven 1 tot anderhalf uur en gingen tevreden en een beetje nat en vies naar huis. Enkele kinderen vonden het zo leuk dat ze komen kijken of de Kidsclub iets voor hun is.

Op 26 augustus was er de Nacht van de Vleermuis.

Op 26 oktober werd de Nacht van de Nacht door de VNMW-IVN en Natuurlijk Heel Leuk georganiseerd voor kinderen vanaf 6 jaar. Van 19.00 tot 21.30 uur konden de kinderen terecht in het Kasteelpark. Het ging om het ontdekken van de natuur in de nacht. Hoe donker het is en welke dieren nog wakker zijn en of je die ook kunt horen en zien? Ze gingen samen op pad om de natuur in de nacht te ontdekken. En natuurlijk keken ze ook naar alle sterren die boven hun schitterden.

Werkgroep Opperuimd Wijk--- door Marijke Molmans

De werkgroep Opperuimd Wijk kijkt dit jaar met trots terug op een succesvol 2024. We kregen er dit jaar maar liefst 14 nieuwe leden bij en tellen nu bijna 150 deelnemers! Slechts één lid is gestopt wegens verhuizing. Ongeveer de helft van de nieuwkomers nam eerst deel aan de Landelijke Opschoondag of de World Cleanup Day. Bij beide opruimacties waren ook burgemeester Iris Meerts en wethouder Jeroen Brouwer weer aanwezig. Ook zij hielpen mee met het opruimen van zwerfafval en bedankten alle vrijwilligers die dit geregeld doen en zo de stad en de natuur schoon houden. Dat gaat dit jaar nog makkelijker met de nieuwe, ergonomische materialen en de peukenstofzuigers. Lees hier wat we in 2024 allemaal gerealiseerd hebben.

Landelijke Opschoondag

Dit jaar viel de Landelijke Opschoondag op 23 maart. Met 55 deelnemers, waaronder burgemeester Iris Meerts en wethouder Jeroen Brouwer, trokken we in groepjes verschillende wijken in om zwerfafval op te ruimen. Iedereen die dat wilde, kon voor aanvang de opruimmaterialen inruilen tegen de nieuwe, ergonomisch betere kunststof grijper en ring. Heel veel deelnemers maakten gebruik van deze gelegenheid. Ook leden van Kanoclub Kromme Rijn, Hengelsport De Voorn en Team Rijntakken hielpen mee met opruimen, op het water en aan de waterkant. We sloten de ochtend traditiegetrouw af met een vegetarische lunch.

Extra dag omruilen bij de werf op 11 mei

Deelnemers die hun materialen nog niet hadden ingeruild tegen de nieuwe, ergonomische materialen, konden daarvoor op zaterdag 11 mei alsnog op de gemeentewerf terecht. Een enkeling maakte hier gebruik van.

Geen deelname aan peukendag

Sigarettenpeuken op straat, terrassen en bij bushokjes zijn lelijk en heel slecht voor het milieu. Daarom nodigden we onze deelnemers uit op 6 juli deel te nemen aan de landelijke plastic peukmeukdag. Op parkeerplaatsen en met name op de Markt wilden we de peuken opruimen. Helaas bleken in deze periode al veel mensen op vakantie te zijn en waren er te weinig aanmeldingen om impact te maken. Bovendien vond op dezelfde dag Zietsen plaats, een activiteit die ook startte op de markt en in omvang onze actie zou kunnen overschaduwden.

World Clean Up Day met primeur voor peukenstofzuigers

Om meer aandacht te vragen voor het opruimen van zwerfafval en de acties die we daarvoor organiseren, hebben we, met hulp van de afvalcoach, enkele banners laten maken. In de hele gemeente waren ze te bewonderen en ze deden hun werk. Want tijdens de World Clean Up Day, dit jaar op zaterdag 21 september, meldden zich verschillende nieuwe deelnemers die daarmee gehoor gaven aan de oproep mee te doen. In totaal namen ruim 50 mensen deel aan deze actiedag.

Ook de leden van de Scouting SeaLions, de Kanovereniging Dorestad, en Watersportvereniging Rijn en Lek hebben enthousiast in hun eigen omgeving meegedaan.

En dit jaar hadden we een primeur. Voor het eerst zijn twee peukenstofzuigers gebruikt. Hiermee kunnen sigarettenpeuken veel makkelijker en sneller worden opgeruimd. De stofzuigers zijn heel eenvoudig in het gebruik en werken op een accu. Deelnemers van de werkgroep Opgeruimd Wijk kunnen de stofzuigers bij de gemeentewerf lenen, ook buiten de landelijke actiedagen om. Inmiddels hebben verschillende mensen dat al gedaan.

Strandje Wijkse veer

Met de gemeente Buren en de gemeente Wijk bij Duurstede hebben we de afspraak dat Opperuimd Wijk met de vrijwilligers van Maurik in de wintermaanden het strandje Rijswijk-Wijk bij Duurstede maandelijks schoonhoudt. In oktober, december en februari steekt een groepje Wijkse vrijwilligers met de pont over om het strandje schoon te maken. Ook dit jaar is daar weer veel zwerfafval opgeruimd.

Inloopochtend november

Om iedereen te bedanken voor de inzet van het afgelopen jaar, was er op zaterdagmiddag 9 november een gezellige inloop bij de kinderboerderij. Alle aanwezigen, zo'n 50 mensen, kregen een pakketje biologische bloembollen van tuincentrum Merkens, een tuinkalender en een toepasselijk gedichtje. Dit presentje werd aangeboden door de gemeente. Alle deelnemers die niet aanwezig waren hebben het presentje thuisbezorgd gekregen.

Gemeente vervangt bestaande prullenbakken

De gemeente is in 2024 gestart met het vervangen van de prullenbakken. Er is daarbij ook kritisch gekeken naar de plaatsing en het aantal prullenbakken. De speciale bakken voor hondenpoepzakjes verdwijnen. Opperuimd Wijk heeft haar deelnemers gevraagd het te melden als hierdoor problemen ontstaan en er juist weer meer zwerfafval op straat en in de natuur terechtkomt.

Organisatie

Met de gemeente, die ons financieel en praktisch ondersteunt, hadden we in 2024 weer geregeld overleg. We bespreken geplande acties, ontwikkelingen en het budget met de beleidsmedewerker en de afvalcoach bij de afdeling beheer openbare ruimte. Ook sluit de afvalcoach geregeld aan bij het overleg van onze organisatie. De korte lijntjes met beiden maken dat we snel kunnen schakelen. De werkgroep Opperuimd Wijk bestaat uit een coördinator en drie enthousiaste vrijwilligers die elk hun eigen inbreng hebben.

Werkgroep vogels --- door René Nijenhuis en Hennie Hadderingh

De werkgroep Vogels wordt sinds een jaar niet meer centraal gecoördineerd. Activiteiten zoals tellingen van de Reigerkolonie, Uilen, broedvogels op de Waarden van Gravenbol enz. en de organisatie van bijvoorbeeld het Vogelweekend worden door individuele leden georganiseerd en gedaan. Communicatie daarover vindt vooral via bestaande appgroepen plaats. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van de algemene mail: vogels@vnmw.nl

In juni bleek de bemanning van het Vikingschip bereid om al in de vroege ochtend uitgevaren. We kozen voor 7.00 uur als start van de vaartocht, maar als we dat graag gewild hadden waren ze bereid geweest nog eerder te vertrekken.

Met het maximale aantal passagiers van 12 aan boord gingen de vogelaars met de zwemvesten aan de Lek op richting Culemborg. Er waren eigenlijk weinig andere vogels te zien dan gewone grauwe ganzen en een enkele eend. Het weer was goed en het was prettig varen met de twee schippers van het Vikingschip. Eén van de twee schippers wist veel te vertellen over de waterstromen in de rivier. Ondanks dat er geen bijzondere vogels werden gespot was het een waardevolle excursie.

BESTUUR 2024		
<u>Voorzitter</u> Henny Olthof	<u>Secretaris</u> Aukje Boer/ Hennie Hadderingh	<u>Penningmeester</u> Ben Bakker
<u>Lid</u> Paul Gortworst	<u>Lid</u> Reddy Schreuder	
WERKGROEPEN 2023		
<u>Groenberaad</u> Henny Olthof	<u>Heemtuin</u> Lex Kramer	<u>Landschapsbeheer</u> Hennie Hadderingh/ Ad van de Kar
<u>Natuureducatie</u> Aukje Boer en Gonny Olthof	<u>Opgeruimd Wijk</u> Marijke Molmans	<u>Vogels</u> René Nijenhuis waarnemend coördinator
<u>Floragroep</u> Linda Horst		
<u>Website</u> Hennie Hadderingh <u>Facebook</u> Lex Kramer		
<u>Jaarverslag</u> : alle coördinatoren, de penningmeester en de voorzitter <u>Samenstelling en layout jaarverslag</u> : Hennie Hadderingh		

Correspondentieadres/secretariaat:

VNMW, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede
Wijk bij Duurstede

Website: www.ivn.nl/vnmw

Email: info@vnmw.nl

Facebook: www.facebook.com/vnmwbd